

Teatamiskohustuse täitmine

2022. aastal saatis RABile teateid¹⁰ kokku 42 turuosalist ehk ligi 7% kõikidest sektoris tegutsevatest turuosalistest. Vähem kui 10 neist saatsid teateid regulaarselt, ülejäänud, ehk enamik, vaid üksikuid teateid. Viielt suurimalt teatajalt sai RAB 86% teadetest. 2022. aastal sai RAB finantseerimisasutustelt kokku 1363 teadet (tabel 1, 36% vähem kui 2021. ja 11% vähem kui 2020. aastal), mis moodustas 9% kõikidest 2022. aastal RABile edastatud teadetest.

Osade finantseerimisasutuste teadete kvaliteet on võrreldes eelmiste aastatega tõusnud, eriti osas, mis puudutab kliendisuhetest keeldumist või selle erakorralist lõpetamist. Teadetest on näha, et on teadvustatud nimetatud kohustust ja seda rakendatakse julgelt. Esitatud teadete kvaliteet erineb oluliselt teatajate lõikes. On finantseerimisasutusi, kelle teated on hea kvaliteediga ning on ka neid, kelle teadete kvaliteeti on vaja parandada. Sisukamaid ja õigeaegseid teateid esitavad suurema turuosaga finantseerimisasutused, ent neil, kellel on teatamise kogemust vähem, vajab teadete kvaliteet ning hoolsusmeetmete kohaldamine arendamist. Soovitame koolitada töötajaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, sanktsioonidest kõrvalhoidumise ja massihävitusrelvade valdkonnas.

Suuremad murekohad:

1. Kahtlusepõhiste teadete esitamisel on kahtluse sisu välja toomata jätmise ja andmete puudulik sisestamine. Seetõttu esineb tihti olukordi, kus teatamises esinevate puudujääkide tõttu ei saa RAB õigeaegselt vajalikku infot, RAB on sunnitud teatajalt lisainfot küsima ja RABi analüüs on viibinud.
2. Puudulik info, milliseid hoolsusmeetmeid kohaldati ning kuidas riski maandati. Puudus igasugune informatsioon kohustatud isiku tehtud analüüsi kohta.
3. Esineb olukordi, kus erineva sisuga dokumendid lisatakse ühe dokumendi tüübi alla, näiteks leping lisatakse koos arve, kassaorderi vms dokumentidega tüübi „Muud dokumendid“ alla. Teate esitamise vormil täitmisel konkreetse dokumendi tüübi olemasolul tuleb seda kasutada.
4. Kahtlust tekitanud ja omavahel seotud tehingud on tihti teadetes välja toomata. Samuti soovitame tehingu kirjelduse väljale märkida kliendi nimi, kelle kohta teade esitatakse (põhisubjekt) - vastasel juhul on mitme teatega seotud isiku puhul keeruline aru saada, kelle osas tekkis kohustatud isikul kahtlus, eriti kui see on teate kirjelduses välja toomata;
5. Valuutavahetuse tehingutega seotud teadete puhul ei täida osa teatajatest tehingu väljasid täies ulatuses või neid ei täideta üldse. Juhul kui teates puudub kahtlus (sularaha teade), siis on tehingu väljade täitmine olulise tähtsusega, kuivõrd vastasel juhul ei ole võimalik teate sisust aru saada ega lugeda teatamiskohustust täidetuks.
6. Terrorismi rahastamise kahtlusega teateid esitavad vaid üksikud turuosalistes. Terrorismi rahastamise tõkestamise vaatest on finantssektoris kõikide turuosaliste jaoks suurimaks ohukohaks teenuste osutamine makseteenuste ning virtuaalväeringu teenuste vahendusel. Võrreldes varasemaga oli finantseerimisasutuste esitatud terrorismi rahastamise kahtlusega teadete kvaliteet paranenud. Siiski esitasid turuosalistes endiselt ka teateid, kus oli märgitud vaid riskiriigi seos, kuid puudus konkreetne terrorismi rahastamisele viitav riski- või kahtlusindikaator.

¹⁰ Vt RAB-i juhendi „Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide juhtimine ning hoolsusmeetmete kohaldamine Rahapesu Andmebüroo järelevalvatavatele kohustatud isikutele“ p 6.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 10.01.2024